

פרשת תולדות התשע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. בראשית פרק כז,

(א) ויהי כִּי־זָקַן יַצְחָק וַתִּכְתְּבֵנּוּ עֵינָיו מֵרְאֵת וַיִּקְרָא אֶת־עֲשׂוֹן בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַגָּנִי: (ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יִדְעֵתִי יוֹם מוֹתִי: (ג) וַעֲתָה שְׂאֵ־נָא כְלִיף תְּלִיף וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִי צִיד: (ד) וַעֲשֵׂה־לִּי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶתְבַּתִּי וְהִבִּיאָה לִּי וְאֶכְלָה בַעֲבוּר תְּבָרְכֶךָ וּנְפִשִׁי בְטָרֶם אָמוּת: (ה) וּרְבִקָּה שָׁמְעַת בְּדַבַּר יַצְחָק אֶל־עֲשׂוֹן בְּנוֹ וַיִּלֶּךְ עִשׂוֹן הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד לְהִבְיֵא: (ו) וּרְבִקָּה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָה לֹא־מָר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אֲכִיף מִדְּבַר אֶל־עֲשׂוֹן אַחִיף לֹא־מָר: (ז) הִבִּיאָה לִּי צִיד וַעֲשֵׂה־לִּי מִטְעָמִים וְאֶכְלָה וְאֶבְרַכְכָּה לִפְנֵי ה' לִפְנֵי מוֹתִי: (ח) וַעֲתָה בְנִי שָׁמַע בְּקִלְי לֹאֲשֶׁר אָנִי מְצַנֶּה אֹתָךְ: (ט) לֹד־נָא אֶל־הַצֹּאֵן וְקַח־לִּי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדִיִּי עֲזִים טָבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מִטְעָמִים לְאֲבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהַב: (י) וְהִבֵּאתָ לְאֲבִיךָ וְאָכַל בַּעֲבֹר אֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ לִפְנֵי מוֹתוֹ: (יא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רְבִקָּה אִמּוֹ הֵן עֲשׂוֹן אַחִי אִישׁ שֹׁעֵר וְאֹנְכִי אִישׁ חָלָק: (יב) אוּלַי יִמְשָׁלֵנִי אָבִי וְהִנִּיתִי בְעֵינָיו כַּמְתַּעֲתַע וְהִבֵּאתִי עָלַי קִלְלָה וְלֹא בְרַכָּה: (יג) וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי קִלְלַתְּךָ בְנִי אַךְ שָׁמַע בְּקִלְי וְלֹד קַח־לִי: ... (טו) וַתִּקַּח רְבִקָּה אֶת־בְּגָדֶיהָ עָשׂוֹן בְּנָה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּכִית וַתִּלְבַּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנָה הַקָּטָן: (טז) וְאֵת עֶרְתָּ גְדֵי־הָעֲזִים הַלְבִּיִשָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חִלְקַת צוּאָרָיו: (יז) וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטְעָמִים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְיָד יַעֲקֹב בְּנָה: (יח) וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַנְּנִי מִי אַתָּה בְנִי: (יט) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אֲנִכִּי עָשׂוֹן כַּכֶּרֶף עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוֹם־נָא שָׁבָה וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַעֲבוּר תְּבָרְכֶנִי נְפִשָׁה: (כ) וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־בְּנוֹ מִה־נֵּה מִתְרַף לְמַצָּא בְנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרַה ה' אֵלָיְכֶם לִפְנֵי: (כא) וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גִּשְׂה־נָּא וְאִמְשֹׁךְ בְנִי הַאֲתָה זֶה בְנִי עָשׂוֹן אִם־לֹא: (כב) וַיִּגַּשׂ יַעֲקֹב אֶל־יַצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַזְּרִים יָדֵי עָשׂוֹן: (כג) וְלֹא הִפִּירוֹ כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּי־עָשׂוֹן אָחִיו שָׁעֲרַת וַיְבָרְכֶהוּ: (כד) וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְנִי עָשׂוֹן וַיֹּאמֶר אָנִי: (כה) וַיֹּאמֶר הַגִּשְׂה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד בְנִי לִמְעַן תְּבָרְכֶנִי נְפִשִׁי וַיִּגַּשׂ לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ גִּזְוֹ וַיִּישָׁת: (כו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו יַצְחָק אָבִיו גִּשְׂה־נָּא וּשְׁקֵה־לִּי בְנִי: (כז) וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֵה־לוֹ וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֶהוּ וַיֹּאמֶר רֵאֵה רִיחַ בְנִי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ ה': (כח) וַיִּתֵּן־לָהּ הַקְּאֵלָהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וּתִירֹשׁ: (כט) גַּעֲבֹדָה עִמָּי וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ לְאִמָּיִם הַנֵּה גִבִּיר לְאֲחִיף וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ בְנֵי אִמָּה אַרְרִיף אַרְוִר וּמִבְּרַכִּיף בְּרוּף: (ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלָה יַצְחָק לְבָרְךָ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יֵצֵא יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יַצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוֹן אָחִיו בָּא מִצִּידוֹ: (לא) וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנוֹ בַעֲבֹר תְּבָרְכֶנִי נְפִשָׁה: (לב) וַיֹּאמֶר לוֹ יַצְחָק אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אָנִי בְנָךְ כַּכֶּרֶף עָשׂוֹן: (לג) וַיִּחְרַד יַצְחָק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אַפּוֹא הוּא הַצֹּדֵד־צִיד וַיָּבֵא לִי וְאֶכַל מִכָּל בְּטָרֶם תְּבוֹא וְאֶבְרַכְכָּהוּ גַם־בְּרוּף יְהִיָּה: (לד) כַּשָּׁמַע עָשׂוֹן אֶת־דְּבַרֵּי אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אָנִי אָבִי: (לה) וַיֹּאמֶר בָּא אַחִיף בְּמַרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתְּךָ: (לו) וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲבֹרֵנִי אֶת־בְּכֹרְתִי לְקַח עִתָּה לְקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אֶצְלַת לִי בְרַכָּה: (לז) וַיַּעַן יַצְחָק וַיֹּאמֶר לַעֲשׂוֹן הֵן גְּבִיר שְׁמַתִּיו לָךְ וְאֶת־כָּל־אָחִיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וּתִירֹשׁ סִמְכַתִּיו וְלִכָּה אִפּוֹא מִה אֶעֱשֶׂה בְנִי: (לח) וַיֹּאמֶר עָשׂוֹן אֶל־אָבִיו הַבְּרַכָּה אַחַת הוּא־לָךְ אָבִי בְּרַכְנִי גַם־אָנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עָשׂוֹן קִלּוֹ וַיִּבְרַךְ: (לט) וַיַּעַן יַצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יְהִיָּה מוֹשִׁבְךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעַל: (מ) וְעַל־סִרְבֶּךָ תִּתְּנָה וְאֶת־אֲחִיף תַּעֲבֹד וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר תִּרְיַד וּפְרַקְתָּ עֲלֵי מַעַל צוּאָרְךָ: (מא) וַיִּשְׁטֹם עָשׂוֹן אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבְּרַכָּה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עָשׂוֹן בְּלִבּוֹ יִקְרַבוּ יָמֵי אָבֶל אָבִי וְאַהֲרָגָה אֶת־יַעֲקֹב אָחִי: (מב) וַיִּגַּד לְרַבִּקָּה אֶת־דְּבַרֵּי עָשׂוֹן בְּנָה הַגָּדֹל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לַיַּעֲקֹב בְּנָה הַקָּטָן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עָשׂוֹן אָחִיף מִתְנַתֵּם לָךְ לְהַרְגֶּךָ: (מג) וַעֲתָה בְנִי שָׁמַע בְּקִלְי וְקוֹם בְּרַח־לָךְ אֶל־לְבָנוֹ אָחִי חֲרָנָה: (מד) וַיִּשְׁבַּת עִמּוֹ יָמִים אַחֲדָיִם עַד אֲשֶׁר־תִּשׁוּב חַמַּת אַחִיף: (מה) עַד־שׁוּב אַף־אֲחִיף מִמֶּךָ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּי מִשָּׁם לָמָּה אֲשַׁפֵּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אַחַד: (מו) וַתֹּאמֶר רְבִקָּה אֶל־יַצְחָק קִצְתִּי כַּחֲזִי מִפְּנֵי בְנוֹת חַת אִם־לָקַם יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חַת כְּאֵלָה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי סָיִם:

2. בראשית פרק כה, כג

ויאמר ה' לֵה שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנָהּ וּשְׁנֵי לְאָמִים מִמֶּעֶד: יִפְרְדּוּ וְלֹאֵם מִלְאָם יִאָמֵץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר:

3. תרגום אונקלוס בראשית פרק כז

(ה) וְרַבְקָה שָׁמַעַת כַּד מְלִיל יִצְחָק עִם עֶשָׂו בְּרִיָּה וְאִזְל עֶשָׂו לְחַקְלָא לְמַצֵּד צִידָא לְאִיתָאָה:
(יג) וְאָמַרְת לִיה אֲמִיה עֲלִי אֲתָאֲמַר בְּנִבּוּאָה דְלֵא יִיתוֹן לְנִטְיָא עֲלֵהּ בְּרִי בְרַם קַבִּיל מִנִּי וְאִיזִיל סַב לִי:
(לה) וְאָמַר עֲאֵל אַחוּף בְּחִקְמָא וְקַבִּיל בְּרַכְתָּהּ:
(מא) וְנִטְר עֶשָׂו דְּבָבו לִיעֲקֹב עַל בְּרַכְתָּא דְּבְרַכִּיָּה אָבוּהִי וְאָמַר עֶשָׂו בְּלִבִּיהּ יִקְרַבּוֹן יוֹמֵי אָבְלִיהּ דְּאָבָא וְאָקְטוּל יַת יַעֲקֹב אַחִי:
(מב) וְאֲתַחְמוּא לְרַבְקָה יַת פְּתִגְמֵי עֶשָׂו בְּרָה רְבָא וְשְׁלַחַת וּקְרַת לִיעֲקֹב בְּרָה זְעִירָא וְאָמַרְת לִיה הָא עֶשָׂו אַחוּף פְּמִין לָהּ לְמַקְטֵלָהּ:

4. תרגום המיוחס ליונתן - תורה בראשית פרק כז פסוק מב

וְאֲתַחְמוּהָ לְרַבְקָה בְּרוּחַ קוֹדֶשׁ יַת פְּתִגְמֵי עֶשָׂו בְּרָה רְבָה דְחָשִׁיב בְּלִבִּיהּ לְמַקְטוּל לִיעֲקֹב וְשִׁדְרַת וְקִרְאֵת לִיעֲקֹב בְּרָה זְעִירָא וְאָמַרְת לִיה הָא עֶשָׂו אַחוּף פְּמִין לָהּ פְּמִין וּמְתִיעֵט עֲלֵהּ לְמַקְטֵלָהּ:

5. כתר יונתן בראשית פרק כז פסוק מב

והתגלה לרבקה לרוח הקודש את דברי עשו בנה הגדול שחשב בלבו להרוג את יעקב ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר לו הנה עשו אחיך אורב לך מארב ונועץ עליך להרגך:

6. רש"י בראשית פרשת תולדות פרק כז פסוק מב

וַיִּגְד לְרַבְקָה - בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִגִּיד לָהּ מַה שֶּׁעֶשָׂו מְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ:

7. חזקוני בראשית פרק כז פסוק מב

... הִיא אוֹמֵר בְּגִלּוּי שְׁבִלְבוּ הִיא יִקְרַבוּ יָמֵי אַבְל אַבִּי וְגו' וְהִלֵּךְ הַשּׁוֹמֵעַ וְהַגִּיד לָהּ.

8. רד"ק בראשית פרק כז פסוק מב

ויגד לרבקה - והיאך הוגד לה, והוא לא אמר אלא בלבו? אפשר כי בנבואה נאמר לה כי נביאה היתה, כדברי הקבלה, או אפשר, כי כמו שחשב בלבו כן אמר בלא מתכוין והוגד לרבקה:

9. בראשית רבה (וילנא) פרשת תולדות פרשה סג:ז

ויאמר ה' לֵה (בראשית כה, כג), רַבִּי יְהוּדָה בַר רַבִּי סִימּוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵעוֹלָם לֹא בִּזְקַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיחַ עִם אִשָּׁה אֲלָא עִם אוֹתָהּ הַצְּדִיקָתָהּ, וְאַף הִיא עַל יְדֵי עֲלָהּ.

10. בראשית פרק לא, כב

וַיִּגְד לְלֶבֶן בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב:

11. שכל טוב (בובר) בראשית פרשת ויצא פרק לא סימן כב

ויגד ללבן. חסר ו', שהיה דבר רכילות:

12. תרגום אונקלוס בראשית פרק לא פסוק כב

וְאֲתַחְמוּא לְלֶבֶן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה אָרִי אִזְל יַעֲקֹב:

13. תרגום המיוחס ליונתן - תורה בראשית פרק לא פסוק כב

וּבַתֵּר דְּאִזְל יַעֲקֹב קָמוּ רַעֲיָא עַל בִּירָא וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ מִיָּא וְאֲמַתִּינוּ תְּלַתָּא יוֹמִין דִּילְמָא תְּהִי טִיפָא וְלֹא טַפַּת וּבָכָן אִיתוּי לְלֶבֶן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וַיִּדַע אַרְוִם עָרַק יַעֲקֹב דְּבִזְכוּתִיהּ הָוָה טִיפָא עֲשָׂרִין שָׁנִין:

14. כתר יונתן בראשית פרק לא פסוק כב

ואחרי שהלך יעקב עמדו הרועים על הבאר ולא מצאו מים וימתינו שלושה ימים שמא תהיה מוצפת ולא צפה ובכך באו ללבן ביום השלישי וידע כי עזב יעקב שבזכותו היתה מוצפת עשרים שנים:

15. העמק דבר בראשית פרק לא פסוק כב

ויגד. על ידי רועי צאן לבן שהיו תחת יעקב:

16. בראשית פרק לא, כט-לב

(כט) יִשְׁ-לֹאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֵלֹהֵי אֲבִיכֶם אֲמַשׁוּ אֶמֶר אֵלַי לֵאמֹר הַשְּׁמֵר לָךְ מִדְּבַר עַם-יַעֲקֹב מֵטוֹב עַד-רָע: (ל) וְעַתָּה הִלָּךְ הַלֵּכְתָּ כִּי-נִכְסְתָּ נִכְסֵיכֶם לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גִּבַּתְּ אֶת-אֱלֹהֵי: (לא) וַיַּעַן

יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פוןתגזל אתבנותי מעמי: (לב) עם אשר תמצא אתאלהיך לא יחיה נגד אחינו הפרלון מה עמדי וקחלך ולא ידע יעקב כי רחל גנבתם:

17. בראשית פרק לא, ג-ה

(ג) ויאמר ה' אלי יעקב שוב אלארץ אבותי ולמולדתך ואתה עמך: (ד) וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אלצאנו: (ה) ויאמר להן ראה אנכי אתפני אביכן פיאנינו אלי פתמל שלשם ואלהי אבי הנה עמדי:

18. רשב"ם בראשית פרק כז פסוק יג

עלי קללתך - עלי ועל צוארי, כלומר [אל תירא] כי היתה בוטחת במה שאמר לה הק' ורב יעבד צעיר:

19. חזקוני בראשית פרק כז פסוק יג

עלי קללתך בני אין לי ולך לירא מן הקללה שהרי בטוחה אני במה שאמר הקדוש ברוך הוא ורב יעבד צעיר. ד"א אפי' ימושך לא יקללך כי מעצמו יבין שלא עשית זאת מדעתך כי אם מדעתי שאני רגילה לעמוד לפניו והשאתי ערמה זאת אותך, ואם בא לקלל יקללני. ד"א עלי קללתך בני דוגמא על עמך ברכתך, שהרי למה יקללך ואתה מביא לו מטעמים אבל עלי לקללך שאתה מסרב מצותי. אך שמע בקלי ולך קח לי.

20. בכור שור בראשית פרק כז פסוק יג

עלי קללתך. שאם ידירך אני אורישיך כל כתובתי, ואף אפצה אביך להשיב לך ועוד שאערים עד שאם ימושך לא ירגיש.

21. מושב זקנים על בראשית פרק כה פסוק כג

ורב יעבד צעיר. הקשה ה"ר ר' שמואל האיך עלה בלבו [של] אותו צדיק לברך את עשו, והא כתיב ורב יעבד צעיר. וי"ל דיצחק לא ידע זה דרב יעבד צעיר ששם ועבר אמרו אותו לה. וזהו מה שאמרה רבקה ליעקב (לקמן כ"ז י"ג) עלי קללתך בני כי שם ועבר הגידו לה האמת, ולכך ידעה רבקה בטוב שלא יקללנו. א"ע ורב יעבד צעיר. הוא הפועל כו' אמר זה בעבור כי הפסוק אינו מורה מי יעבד למי לכן אמר הא"ע כי מצד הסברא הרב יעבוד הצעיר, וכן גבי כיבוד אב אין בפסוק הוכחה מי יכבד למי אם לא מדרך הסברא שהבן יכבד את האב:

22. דעת זקנים מבעלי התוספות על בראשית פרק כז פסוק יג

עלי קללתך בני - פי' לא יקלל אותך כי אם אותי שכן דרך העולם כשהילדים עושין שלא כדת שמקללין אביהן ואמן ואומרים ארור שזה גדל:

23. פירוש בעלי התוספות על בראשית פרק כז פסוק יג

עלי קללתך בני. כלומר שהיה יעקב דואג מקללת אביו. א"ל אמו אם יברכך עליך ועל בניך יהיה. ואם יקללך עלי ועל נפשי. דבר אחר אם ירגיש אביך בדבר לא יקלל כי אם אותי שכן דרך העולם כשמקללים המולידים כשהבנים עושים רעה. ד"א עלי קללתך בני כלומר עלי לקללך אם אין אתה עושה מצותי:

24. צרור המור על בראשית פרק כז פסוק יב

והוא נתיירא ואמר אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע, בשתי טעיות. הטעות הראשון שלקחתי בכורתו בנזיד עדשים. והשני ליקח ברכתו. כי הטעות הראשון אולי תלה הדבר בנערות, אבל עכשיו בטעות שני יחשבני כמורגל. והבאתי עלי קללה על לקיחת הבכורה, ולא ישאר לי הברכה. ותאמר לו אמו עלי קללתך בני (פס' יג), מהבכורה שלקחת, ושמע בקולי על הברכה. ולך קח לך השעירים. וילך ויקח (פס' יד) כאשר אמרה לו אמו:

25. מלבי"ם בראשית פרק כז

מה ראה יצחק לברך את עשו דוקא ולא את יעקב, וכי לא ידע שעשו איש שדה ויעקב איש תם, ומה ראתה רבקה להשתדל כל כך להסיר הברכה מעשו, ועוד הכי לא היה אפשר לברך את שני הבנים, ויעקב ברך את מנשה ואת אפרים ואת כל בניו, ואיך תחול הברכה על יעקב אחר שכוונת יצחק היה

על עשו, וכל הענין הזה שלבש יעקב בגדי עשו ויצחק אמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו, שכפי הנראה מספור התורה היה ענין שנעשה בהשגחת ה' יפלא מאד, ומדוע לא הגיע ליצחק הערה מאת ה' שיברך את יעקב. מ"ש אולי ימושני אבי, למה לא חשש להכרת הקול, ומ"ש רבקה עלי קללתך, וכי יכול אדם לקחת על עצמו קללת חברו. יצחק אמר תחלה כמסתפק מי הוא ואמר הקול קול יעקב ויברכהו, ואח"כ חזר ושאל האתה זה בני עשו, ואמר שנית ויברכהו. למה ברכו בטובות גשמיות ולא בברכת אברהם כמו שברכו בשלח אותו פדנה ארם. בחרדה שחרד יצחק מי אפוא ולמה אמר גם ברוך יהיה. עשו שאל תחלה ברכני גם אני אבי ואח"כ אמר הלא אצלת לי ברכה ואח"כ אמר הברכה אחת היא לך אבי, ולא נודע מה חדש בכל שאלה, ולמה לא אמר לו יצחק תיכף מה שאמר לבסוף הן גביר שמתיו לך וכו', ואחר שלבסוף ברך את עשו הנה משמני הארץ יהי' מושבך, היה לו לברכו כן תיכף, ולא היה שנאה בין האחים כשהיה מברך את שניהם:

26. מלבי"ם בראשית פרק כז פסוק יג

ותאמר וגו' עלי קללתך. ר"ל באם ירצה לקללך תאמר שאני צויתך לעשות כן, ועלי יהיה החרון אף, וידע יצחק שלא עשית זאת בעבור שאתה רוצה ברכת עה"ז רק בעבור שצויתך, ומהיותו יודע שאני לא אטה אותך מדרך הישרה לא יקלל אותך, וגם כי אחר שלה נאמר בנבואה שרב יעבוד צעיר, ראוי שעשו שנוולד ראשונה יעבוד את יעקב, שאף שקנה ממנו הבכורה, לא קנה רק היתרון שיש לבכור לא ההפסד שיגיע לו ממנה, שלענין זה נשאר עשו בן הגדול, ועז"א עלי קללתך כי לי נאמר כן בנבואה, שברכת עה"ז ראוי לך, אך שמע בקלי, אחר שאני מודיעך דבר ה' חייב אתה לשמוע:

27. העמק דבר בראשית פרק כז פסוק יג

שמע בקלי. ולא אמרה לקולי, אלא בקלי דמשמעו תתבונן בדברי, ותדע כי ברוה"ק הנני מדבר ויודע אני שיצליח הענין:

28. שפתי כהן על בראשית פרק כז פסוק טו

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול וגו' ותלבש את יעקב בנה הקטן. למה אמר כאן גדול וקטן, אלא אמרה לו ליעקב עלי קללתך בני כתרגום עלי יתאמר בנבואה, רצתה לבחון נבואתה בבגדיו של עשו, לפי שעשו היה יותר ארוך מיעקב והכל היו אומרים זה גדול מזה ולזה קראוהו עשו שהיה גדול ועשוי, והלבישה בגדיו של עשו ליעקב לראות אם יבואו כמדתו של יעקב אז יתאמת לה נבואתה, כמו שאירע לדוד שאמר וילבישהו מדיו אמרו ז"ל (יבמות ע"ו ע"ב) שבאו כמדתו ושאלו היה משכמו ומעלה גבוה וכו', לזה אמר בגדי עשו בנה הגדל שלא היה גדול במעלה, (לזה הגדל כתיב חסר) אלא בקומה, ותלבש את יעקב בנה הקטן לראות אם יבואו כמדתו, וכשראתה שבאו כמדתו אז נתאמת נבואתה, מיד ותתן את המטעמים:

29. ספר קול אליהו על בראשית פרק מב פסוק לו

ויאמר אליהם יעקב וגו' יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כולנה (שם מב. לו), ולכאורה זהו מיותר כי מי לא ידע אשר הצער של העדר הבנים הוא על האב ולמי יכאב יותר ממנו. אמנם יש לומר דהענין כך הוא דכאשר רצתה רבקה אמנו לשלוח את יעקב לקבל הברכות מיצחק אביו. וחשש יעקב פן יקלל אותו אביו, אמרה אליו רבקה עלי קללתך בני. והנה אם נפרשהו כפשוטו אשר כוונתה הי' שלא יקלל אותו א"כ קשה דהוי לה למימר לא יקללך, אך הכוונה הוא כי רבקה הודיעה ליעקב שלא יבואו עליו צרות כי אם ג' אלו הרמוזים במלת עלי, צרת עשו, צרת לבן, צרת יוסף. ומלת עלי ר"ת עשו לבן יוסף וזהו שאמר יעקב אבינו ע"ה איך תקחו את בנימין, הלא על"י היו כולנה ר"ל הלא אמי הודיעה לי ברוח הקודש שלא יבואו עלי צרות רק אלו הרמוזים במלת עלי ולא יותר. רק אח"כ כאשר השיבו אליו את שמעון ובנימין ולא הצטער עליהם רק זמן מועט אז ראה ויוכיח שדבר אמת הי' בפה אמו אבל מקודם היה מתאונן על זה. (שו"ת זית רענן שם):